

Ενίσχυση της κοινωνικοποίησης στην πρώτη παιδική ηλικία

67^ο Νηπιαγωγείο Θεσσαλονίκης

Επιτροπή Διεπιστημονικής Υποστήριξης:

Ειρήνη Κρανά (Σχολική Ψυχολόγος, M.Sc.)

Σιδέρης Χριστοδουλίδης (Κοινωνικός Λειτουργός, M.Sc.)

2022-2023

Τι μπορεί να κάνει ο γονέας;

Συναισθηματική ανάπτυξη

- Συναισθηματική ανάπτυξη= καθοριστικό ρόλο στη σχέση με τους συνομηλίκους.
- Σχέση γονέων-παιδιών= η βάση της κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης των δεύτερων

A) Γονείς ως **πρότυπο**: ρυθμίζουν και εκφράζουν κατάλληλα τα δικά τους συναισθήματα

B) Γονείς που «εμπεριέχουν» τα συναισθήματα του παιδιού τους

- **Αποδοχή** όλων των συναισθημάτων του παιδιού → **ακρόαση (ΚΥΡΙΩΣ)**, χωρίς να τα υποτιμούν (π.χ. ~~Είσαι υπερβολικός/η που κλαις για ένα lego~~).

- **Αναγνώριση & «λεκτικοποίηση» των συναισθημάτων του παιδιού**
π.χ. «**Θύμωσες που σου είπαν να παίξετε αλλιώς με τα αυτοκίνητα**».

Τι μπορεί να κάνει ο γονέας;

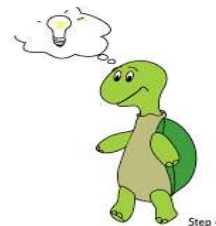
Συναισθηματική ανάπτυξη

Γ) Επεξήγηση αιτιών & συνεπειών ενός συναισθήματος
(π.χ. Θύμωσες που σου είπαν να παίξετε αλλιώς με τα αυτοκίνητα και έφυγες από τα παιδιά)

Δ) Διδασκαλία κατάλληλων τρόπων έκφρασης των συναισθημάτων

π.χ ηρεμώ όταν είμαι θυμωμένος/η (τεχνική της χελώνας: με παιχνίδι χελώνα, το βραβείο της ήρεμης χελώνας, τεχνικές αναπνοής, κ.λπ.) και μετά μιλάω σε αυτόν που με θύμωσε

Τι μπορεί να κάνει ο γονέας;

Συναισθηματική ανάπτυξη

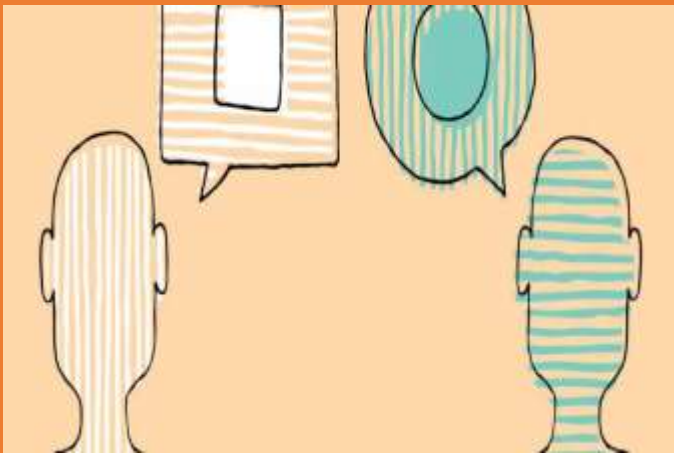
❖ «Ζήτα με λόγια αυτό που θες»: όχι επαρκής επεξήγηση! Συχνά τα παιδιά ζητούν και θεωρούν ότι αυτό αρκεί για να αποκτήσουν ό,τι θέλουν.

→ διαπραγμάτευση (τι κάνω όταν κάποιος μου αρνείται), αποδοχή ορίων του άλλου & αυτοϋπεράσπιση: συγκεκριμένοι τρόποι επίλυσης κοινωνικών καταστάσεων

Τι μπορεί να κάνει ο γονέας;

Συναισθηματική ανάπτυξη

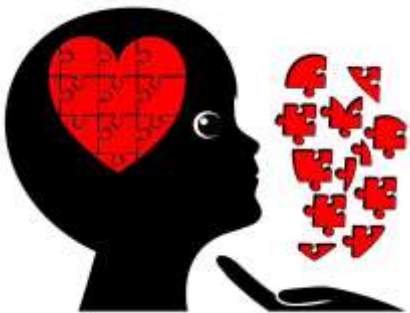
Ε) Ενίσχυση **συναισθηματικής νοημοσύνης** του παιδιού:

=να αναγνωρίζει ότι συχνά έχει διαφορετικά συναισθήματα / ξεχωριστές σκέψεις από τους άλλους

π.χ. παιχνίδια με εικόνες συναισθημάτων (εύρος συναισθημάτων)

Για τα παιδιά με δυσκολίες στην κοινωνική αλληλεπίδραση, διδάσκω:

Τι μπορεί να κάνει ο γονέας;

Διδασκαλία κοινωνικών δεξιοτήτων

- **Έναρξη αλληλεπίδρασης:** π.χ. χαιρετισμοί, επιλογή φίλου και τρόπος πρόσκλησης για παιχνίδι
- **Διατήρηση αλληλεπίδρασης:** π.χ. βλεμματική επαφή, ακρόαση, απάντηση-ερώτηση
- **«Σειρά μου-σειρά σου»** (είτε στο ίδιο το παιχνίδι, είτε στην επιλογή παιχνιδιού)
- **Μοίρασμα και εξάσκηση στην αναμονή**
π.χ. «Αν θέλεις αυτό το παιχνίδι, μπορείς να το μοιραστείς με τη Μαρία που το έχει τώρα. Αν δεν το μοιραστείς, θα το πάρεις μόλις τελειώσει η Μαρία. Ας δούμε με τι μπορείς να παίξεις μέχρι τότε..»
- **Πώς ζητάω κάτι που θέλω (με τα λόγια)**
- **Αποκωδικοποίηση εξωγλωσσικών σημάτων**
- Ενίσχυση **προκοινωνικών συμπεριφορών:** μπαίνω στη θέση του άλλου και τον παρηγορώ
π.χ. «Η Μαρία φαίνεται λυπημένη. Τι μπορούμε να κάνουμε για να αισθανθεί καλύτερα;»
- Πώς δηλώνω/Πώς δέχομαι τη **λήξη της αλληλεπίδρασης:** π.χ. «Κουράστηκα»

Τι μπορεί να κάνει
ο γονέας;

Μέσα διδασκαλίας
κοινωνικών δεξιοτήτων

- Όχι μόνο με τα λόγια, αλλά και με:
- Παρατήρηση κοινωνικών καταστάσεων: π.χ. μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε συμβολικά τα «κιάλια» της παρατήρησης των παιδιών που παίζουν κατάλληλα στο πάρκο
- Οπτικοποίηση (με εικόνες) κοινωνικών καταστάσεων και κοινωνικών δεξιοτήτων που σχετίζονται με αυτές/ οπτικοποίηση ακολουθιών παιχνιδιού/ δημιουργία βιβλίου
- Ανάγνωση παραμυθιών με ιστορίες που αφορούν τις κοινωνικές σχέσεις
- Ζωγραφική
- Παιχνίδι

Παιχνίδι με ενήλικες

«Το παιχνίδι είναι η εργασία της παιδικής ηλικίας», Piaget

«Για τα παιδιά το παιχνίδι αποτελεί σοβαρή πηγή μάθησης», Rogers

- Καθημερινό, περίπου μισή ώρα
- Προτιμούμε τα παιχνίδια ρόλων για τη διδασκαλία των κοινωνικών δεξιοτήτων και συναισθημάτων (π.χ. τι έκανε τον αρκούδο να θυμώσει)
- Κατάλληλα και τα επιτραπέζια παιχνίδια

Προσοχή!

- Απαραίτητη η προσήλωση του γονέα, η απόλαυση του παιχνιδιού
- Για παιδιά που δυσκολεύονται:
- Ξεκινάμε με επιθυμητά παιχνίδια, τα οποία τα τοποθετούμε σε δύσκολα προσεγγίσιμη θέση και τα καλούμε να μας δείξουν τι θέλουν
- Σταδιακά εισάγουμε και άλλα παιχνίδια για εμπλουτισμό ενδιαφερόντων

Τι μπορεί να κάνει ο γονέας;

Επιβράβευση

- Συγκεκριμένοι, παρά γενικοί, έπαινοι της κοινωνικά κατάλληλης συμπεριφοράς

π.χ. «Μου άρεσε που μοιράστηκες το παιχνίδι σου με τον Γιάννη/ Ο Γιάννης φαίνεται χαρούμενος που παίξατε μαζί», αντί για «Ήσουν πολύ καλός φίλος με τον Γιάννη σήμερα»

- Χρονικά άμεσος έπαινος μετά τη συμπεριφορά, αλλά όχι κατά τη διάρκεια που επιδεικνύεται (για να μην διακοπεί το παιχνίδι) → μπορούν να φτιαχτούν και κάρτες με θετικές κοινωνικά συμπεριφορές του παιδιού, σαν ένα αρχείο

- Επιβράβευση της οποιας αλλαγής προς το καλύτερο.

Τι μπορεί να κάνει ο/η εκπαιδευτικός;

Διδασκαλία κοινωνικών δεξιοτήτων

- Αντίστοιχα και οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εφαρμόσουν τις παραπάνω προτάσεις. Η σχέση παιδιού-εκπαιδευτικού= επίσης σημαντική.
- **Εμπλοκή των συνομηλίκων** στην έναρξη της σχέσης με τους πιο «κοινωνικά αδύναμους» μαθητές, αφού πρώτα εκπαιδευτούν/παροχή ευκαιριών κοινωνικοποίησης

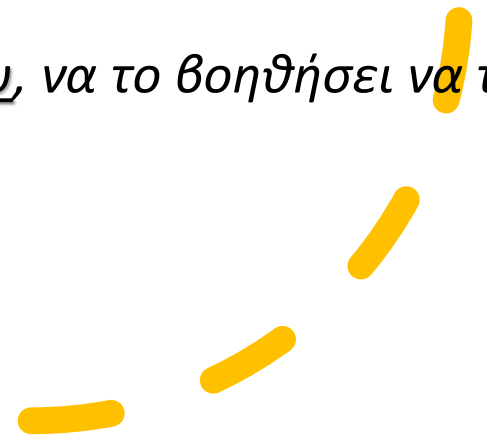
Τι μπορεί να κάνει
ο γονέας;

Κοινωνικές δεξιότητες

Ευκαιρίες εξάσκησης
με συνομηλίκους

- Παροχή ευκαιριών για αλληλεπίδραση με συνομηλίκους και εκτός σχολείου
- Να ενθαρρύνει το παιδί να ζητά βοήθεια από τους συνομηλίκους.
- ❖ Για ένα παιδί το οποίο δυσκολεύεται με την ομάδα των συνομηλίκων, ο γονέας μπορεί να του προσφέρει την ευκαιρία να παίξει δίπλα σε άλλα παιδιά και να παρακολουθεί στην αρχή.
- ❖ Να παρατηρήσει τα ταλέντα/ενδιαφέροντά του, να το βοηθήσει να τα χρησιμοποιεί όταν βρίσκεται με άλλα παιδιά.

Ζητήματα που ο γονέας θα πρέπει να προσέξει

- Είναι ο ίδιος πρότυπο συμπεριφοράς για το παιδί;
- Ποιες είναι πραγματικά **οι προσδοκίες του** για τη συμπεριφορά του παιδιού; Μήπως είναι υπερβολικές ή ισχύει το αντίθετο;

Να έχει πάντα υπόψη το **αναπτυξιακό στάδιο του παιδιού**: π.χ. δεν είναι αυτονόητο για ένα νήπιο να μοιραστεί τα παιχνίδια του

Μήπως **υποβαθμίζει** δυσκολίες του παιδιού;

Για δυσκολίες στην κοινωνικοποίηση που επιμένουν σε ποικίλα πλαίσια...

- Μπορείτε να αναζητήσετε περαιτέρω βοήθεια από ειδικούς ψυχικής υγείας

(παιδοψυχίατρο, αναπτυξιολόγο, ψυχολόγο)